

Uitgave van
Drukkerij Kleen V.O.F.

Noteboomstraat 68
7941 XA Meppel
T 0522 255449
E dekei@kleen.nl
I www.kleen.nl

De Kei

Tweewekelijks regioblad voor Havelte, Uffelte, Havelterberg en Darp | Oplage: 2.800 ex. | 7e jaargang nr. 24 | 21 december 2022

De Parel van Drenthe weer ietsje opgepoetst

Al wandelend in en om Havelte, zagen wij hoe o.a. het Holtingerveld aan onderhoud onderworpen werd. Belangrijk voor het behoud van het landschap in onze gemeente. Havelte heet niet voor niets de Parel van Drenthe.

Een onderdeel van die Parel is ook het beschermde dorpsgezicht, de Es "De Wal": een mooi afwisselend geheel met kleinschalige akkers, weilanden met koeien, omzoomd door gevarieerd begroeide boomwallen, singels en heggen en heren der authentieke boerenerven. En, dankzij het ontbreken van lantaarns, een oase voor nachtdieren. Wij vroegen ons af of er in de gemeente ook aandacht zou zijn voor het in standhouden van dit karakteristieke, beschermde stukje Havelte.

Dus zochten wij begin dit jaar contact met de gemeente via Duurzaam Sterk Westerveld. Zij gingen voortvarend te werk en maakten contact met Landschapsbeheer Drenthe. Ook dat werd enthousiast ontvangen. Dit voorjaar werd er samen met, vooreerst een aantal, bewoners een inventarisatie gemaakt en een plan opgesteld.

In november dit jaar werd het plan reeds uitgevoerd: Herstel en aanvulling van de zo karakteristieke meidoornheggen. De in de boomwallen welig opgekomen Amerikaanse vogelkers is

grotendeels vervangen door inheemse bomen/struiken zoals vuilboom, hazelaar, lijsterbes en vlier. Belangrijk om de biodiversiteit weer te vergroten. Door het verbeteren van de vegetatie is een aantrekkingsplek voor insecten, vlinders, vogels vergroot. Drie aanwezige poelen zijn weer, voor zover nodig, in ere hersteld. De kamsalamanders mogen komen. De erven zijn hier en daar aanvullend ingericht. Oude boomgaardjes zijn weer aangevuld of ingericht met hoogstamfruitbomen, van oude rassen.

Kortom binnen een jaar zijn, met vereende inspanning en een mooie samenwerking van bewoners en instanties en vrijwilligers, vele elementen, kenmerkend voor de Es "De Wal" weer teruggebracht en/of versterkt. Het leefklimaat voor mens en dier heeft hier weer een nieuwe toekomstbestendige impuls gekregen.

Bewoners van het beschermd dorpsgezicht "de Wal"

Jacqueline's
haarmode

Wij wensen u
Fijne Feestdagen
en een
Goed 2023

Jacqueline's haarmode
Bosweg 17, 7973 KZ Darp
0521 342 250

**Behandeling voor de
Ziekte van Lyme
en de restverschijnselen
daarvan**

95% behandelresultaat

anno 1987
Natuurgeneeskunde
Martine Sira

www.cvig.nl | info@cvig.nl
Rijksweg 7 | 7975 RS Uffelte
0521 35 03 35

Behandelingen worden geheel of gedeeltelijk vergoed vanuit uw aanvullende pakket. De praktijk is aangesloten bij de beroepsorganisatie LVNT en de RBCZ. Voor het maken van een afspraak of info, graag bellen of mailen naar info@cvig.nl

De volgende Kei verschijnt op 11 januari 2023.
Kopij hiervoor uiterlijk woensdag **4 januari**
mailen naar: **dekei@kleen.nl**
of inleveren bij / sturen naar Drukkerij Kleen,

Noteboomstraat 68, 7941 XA Meppel
(Anonieme kopij kan geweigerd worden.)

Klachten bezorging:
0522-255449 of dekei@kleen.nl

Belangrijke Informatie

INEKE KNOL INDIVIDUEEL-, RELATIE- EN GEZINSTHERAPEUT,
counsellor, docent, supervisor, (team)coach en trainer.
BIJ IK, Dorpsstraat 66, 7948 BT Nijeveen. 0522-259308
06-17067004. Tel. spreekuur: wo. en vr. 8.30-9.00 uur.

COACHPRAKTIJK NIKA, Carola Bouman te Nijeveen,
06-22060552, www.coachpraktijknika.nl

MUZIEKSPEL, praktijk voor muziektherapie
Betsy van den Boogaard, Veendijk 0522-492317

REGELVERMELDING: • 1 regel € 45,00 • 2 regels € 55,00
• 3 regels € 77,00 • 4 regels € 99,- per jaar (excl. BTW)

Kerkdiensten PKN Havelte/Uffelte

21 dec.	Molenhof	19.00 uur	Mw. G. Bijl-Valk	
24 dec.	Havelte	22.00 uur	Ds. M. Gaastra	Kerstnacht
25 dec.	Havelte	10.00 uur	Mevr. T. Braam	1e Kerstdag
1 jan.	Uffelte	10.00 uur	Ds. Douwe Geertsma (IJhorst)	Nieuwjaarsdienst
8 jan.	Havelte	10.00 uur	Ds. A. van 't Zand (Steenwijk)	2e zondag v/d maand
15 jan.	Havelte	10.00 uur	Ds. M. Gaastra	afcheid/bevestiging ambtsdragers
18 jan.	Molenhof	19.00 uur	Mw G. Bijl-Valk	

STICHTINGSBESTUUR ZWEMBAD DE KERKVLEKKEN ZOEKT VERSTERKING

Al sinds 1 januari 2013 is Zwembad De Kerkvlekken in eigendom van Stichting Zwembad De Kerkvlekken. Het stichtingsbestuur bestaat momenteel uit 4 vrijwilligers. Samen bepalen zij onder andere het beleid en zijn zij werkgever van het team badjuffen en -meesters. In verband met het aanstaande vertrek van huidige bestuursleden, zijn wij met spoed en op korte termijn op zoek naar een nieuwe

→ VOORZITTER

Gezien de extra taken, verantwoordelijkheden en uitdagingen die op het huidige bestuur afkomen, zijn we voor deze functie op zoek naar een ondernemende persoonlijkheid. Onze voorkeur gaat uit naar iemand die ervaren is in het effectief aansturen en motiveren van een team en die weet hoe je zakelijke en bestuurlijke relaties aangaat en onderhoud.

→ PENNINGMEESTER

Voor deze functie is het noodzakelijk dat je meer dan alleen affiniteit hebt met winst- en verliesrekeningen. Een ruime financiële kennis en ervaring is van belang, ook gezien het feit dat we achter de schermen inmiddels een heus bedrijf runnen.

→ BESTUURSADVISEURS

Daarnaast willen we het bestuur aanvullen met meer specialistische kennis en ervaring. We denken hiervoor aan de rol van **bestuursadviseurs**. Je gaat geen deel uitmaken van het bestuur (mag uiteraard wel), maar wel adviseer je het bestuur over zaken waarvan jij veel verstand hebt.

We zoeken bestuursadviseurs voor de volgende aandachtsgebieden:

- HRM
- ICT
- Bouwzaken
- Verwarmings- en installatietechniek
- Subsidiemogelijkheden
- Vrijwilliger coördinatie

INTERESSE?

Of wil je eerst meer weten over hoe het bestuur is samengesteld, hoe het functioneert en hoeveel tijd daarmee gemoeid is?

Neem dan telefonisch contact op met
Gezien ter Veen (06 154 53 608) of
Gert Jan Cuperus (06 161 16 900).
Ook kun je je reactie sturen naar
info@zwembaddekerkvlekken.nl.

hoveniersbedrijf
groenvoorzieningsbedrijf
boomverzorging

www.comfortuin.nl
Havelte - Meppel
0522 255 389

Uw tuin... onze zorg!

Comfortuin.....daar zit u altijd goed!

Nieuwjaarsconcert van de 'Brincksanghers'

Het traditionele nieuwjaarsconcert van het Havelter mannenkoor de "Brincksanghers" is op zondag 8 januari 2023 in de Veldkei te Havelte.

Dit keer met medewerking van de accordeonverenigingen Musetta uit Nijeveen en Allegro uit Linde. Na afloop is er "muziek en zang" van het duo Siep Grotenhuis en Anita Hulshof. Kortom, een middag vol zang en muziek! Het concert begint om 14.30 uur, de zaal is open vanaf 13.30 uur. De entree bedraagt 10 euro (verkoop aan de zaal).

15 januari

Concert Oud&Nieuw door Swingband Havelte

Oude en nieuwe muziek, voor jong en oud. In samenwerking met Dans en Energie uit Dwingeloo en Singkids Havelte. Daarnaast verleent het danspaar Gea en Albert Kuiper medewerking. Meedansen mag!

Het concert vindt plaats in de grote zaal van de Veldkei, toegang volwassenen: 7,50 (inclusief consumptie), kinderen gratis. Aanvang 14.30, zaal open 14.00 uur. Kaarten aan de zaal, of reserveren via swingbandhavelte@gmail.com

Slaatjesactie K.V. KORU Uffelte

Na twee jaar afgelasting gaat de traditionele slaatjesactie van korfbalvereniging KORU op oudjaarsdag weer door!

Er wordt alleen op bestelling geleverd. De bestelling kan tot en met 22 december a.s. telefonisch worden doorgegeven (tel.nr. 0521-351645, 0521-351679 of 06-50632138). De kosten per slaatje bedragen € 2,50 (twee euro en vijftig cent). De slaatjes worden op Oudjaarsdag tussen 10 en 13 uur aan huis afgeleverd.

uitvaartverzorging

Kiers

T 0522 - 70 30 00 | T 0521 - 38 17 90

dag en nacht bereikbaar

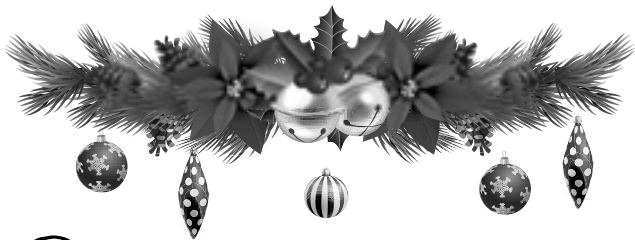
www.uitvaartverzorgingkiers.nl

DE KIERS-MANIER:

De familiewensen samenvoegen met respect, stijl en kwaliteit, zonder daarbij het kostenaspect uit het oog te verliezen.

respect@uitvaartverzorgingkiers.nl

Kerstnachtdienst

in de Clemenskerk in Havelte
zaterdag 24 december
's avonds om 22.00 uur

In de sfeervolle kerk kunt u luisteren
naar

*zanggroep Notice,
harpspel van Maaike Bosscher
en het Kerstverhaal*

Voorganger in deze dienst is
Ds. Marianne Gastra.

U bent van harte welkom!

Feestelijk concert Clemenskerk Havelte Apollo Ensemble: 29-12 om 20.00 uur

Er zijn nog kaarten te koop voor dit
bijzondere concert. Italiaanse barokmuziek van:
Monteverdi, Corelli, Vivaldi en Scarlatti.
Uitvoeringen in: Amsterdam, Leeuwarden,
Almere en **Havelte**. Kijk op www.podiumparel.nl.

Voor kaarten: kaartverkoop@podiumparel.nl
entree: € 22,50 p.p. (€ 12,50 voor 18 min).

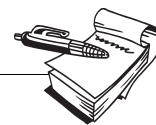
SAMENWERKEN VERSTERKT ONS VAKMANSCHAP
kraanverhuur – tuinaanleg – grondverzet

Ook container verhuur

info@leffers-haveman.nl
Dieverbrug/Havelte
0521-341285

Agenda

- 21 dec. **De Kei nr. 24**
- 22 dec. Bestelling doorgeven slaatjesactie K.V. KORU Uffelte
- 24 dec. Kerstnachtdienst - Clemenskerk, Havelte - 22.00 uur
- 29 dec. Italiaans kerstconcert; Apollo Ensemble - Clemenskerk Havelte - 20.00 uur
- 7 jan. 'De Spikerhof' (Historische Ver. Havelte e.o.), Boskampsbrugweg 2, Havelte - geopend voor publiek van 13.30-16.00 uur
- 8 jan. Nieuwjaarsconcert De Brincksanghers - De Veldkei, Havelte - 14.30 uur
- 11 jan. **De Kei nr. 1**
- 15 jan. Concert Oud&Nieuw Swingband Havelte - De Veldkei, Havelte - 14.30 uur
- 18 jan. Vrouwen van Nu Havelte; Nieuwjaarsvisite/Ledenavond, Mw. Jeanet Landman - Verhalenverteller
- 19 jan. Vrouwenvereniging Havelte; T. Henzen over het vak journalist - 14.00 uur
- 21 jan. 'De Spikerhof' (Historische Ver. Havelte e.o.), Boskampsbrugweg 2, Havelte - geopend voor publiek van 13.30-16.00 uur

Kerstnachtdienst in de Clemenskerk in Havelte, zaterdag 24 december, 's avonds om 22.00 uur.

De kerstnachtdienst wordt een viering waarin Notice, een zanggroep jonge vrouwen, hun liederen ten gehore brengen, A capella. Zuivere klanken die de sfeer in de kerkverstillen. Daarnaast zullen we ook met elkaar de bekende kerstliederen zingen.

Maaike Bosscher zal met haar harpspel de gewelven van de kerk vullen. Zo, met hen en met elkaar, wachten wij in het donker op de geboorte van het Kerstkind in onszelf.

Voorganger in deze dienst is Ds. Marianne Gastra.

U bent van harte welkom!

'De Brincksanghers' bakken ze weer bruin

Ook dit jaar organiseert het mannenkoor 'De Brincksanghers' uit Havelte weer de bekende oliebolactie en wel op 29, 30 en 31 december bij 'De Veldkei' in Havelte!

Voor versgebakken oliebollen kunt u dan terecht bij de Albert Heijn in Havelte en in 'De Veldkei'.
Op donderdag 29 december vanaf 11.00 uur, vrijdag 30 en zaterdag 31 december vanaf 9.00 uur. Op=Op!

Autobedrijf | Tankstation

KOOPS

APK

Onderhoud - Reparatie

Airco

Accu's - Banden - Uitlaten

Tanken - Wassen - Shoppen

Egginklaan 22 Havelte Tel. 0521 - 34 12 92

Boerderijwinkel De Veldhof

Geen tijd of vervoer om langs te komen?

We bezorgen graag bij u aan huis!

Bestel uw biologisch rundvlees online of per telefoon. Dan bezorgen we wanneer het u uitkomt. Ook kunt u uw bestelling zelf ophalen op vrijdagmiddag 23 december of zaterdagochtend 24 december.

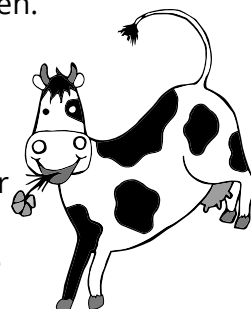
Op zaterdag 24 december geven we een rondleiding op onze boerderij tussen 10 en 11 uur voor belangstellenden.

Openingstijden:

Vrijdag: 13.00 tot 17.00 uur

Zaterdag: 9.00 tot 12.00 uur

Adres: Ten Have 21, Wapse
www.boerderijdeveldhof.nl

Activiteiten Miramar Zeemuseum tijdens de kerstvakantie

Miramar Zeemuseum in Vledder gaat tijdens de kerstvakantie weer open en heeft voor deze twee weken een aantal leuke (kinder)activiteiten op de agenda.

Op dinsdag 27 december opent Miramar Zeemuseum haar deuren voor bezoek. Zoals altijd kan er tijdens een bezoek aan ons museum worden geknutseld met schelpen. Deze keer kun je geheel in wintersfeer een windlichtje maken. Ook organiseren wij op woensdag 4 januari een speciale tekenworkshop. Schrijver

en kunstenaar Hans Post helpt je een mooie tekening te maken van een schelp. Heb je zelf een mooie schelp of een andere natuurschat die je wilt natekenen? Neem die vooral mee. Hans kan je dan gelijk vertellen welke soort het is en waar deze vandaan komt. Ook als je niet wilt tekenen, mag je al je vragen stellen

aan Hans over schelpen en andere natuurschatten. Deze dag is ook leuk voor volwassenen! Houdt voor verdere activiteiten onze website en sociale media in de gaten. Op dit moment is de nieuwe wisseltentoonstelling over de Walvis volop in ontwikkeling. Tijdens deze kerstvakantie kun je alvast een kijkje achter de schermen nemen, om een glimp op te vangen van het meterslange skelet van een dwergvinvis! De Plasticsoep expositie zal nog gedeeltelijk te bezichtigen zijn terwijl wij wisselen van tentoonstelling.

Tijdens de kerstvakantie is Miramar geopend van 27 december t/m 8 januari, met uitzondering van Oud- en Nieuwjaarsdag. Maandag en zaterdag gesloten. Op dinsdag t/m vrijdag en zondag zijn wij geopend van 13:00 tot 17:00. Voor meer informatie en aanmelding voor activiteiten kun je terecht op onze website www.miramar-zeemuseum.nl en onze Facebookpagina.

Word donateur van de Wereldwinkel Havelte

Sinds 2005 is er in Havelte een Wereldwinkel midden in het centrum van het dorp. Een leuke winkel met veel producten uit ontwikkelingslanden en gerund door vrijwilligers. Die hebben gelet op de stijging van de kosten gemeend eens iets extra's te moeten doen. Door donateur te worden van de wereldwinkel, steun je de mensen in de ontwikkelingslanden en de instandhouding van de Wereldwinkel in Havelte.

Je krijgt bij de aankopen in de winkel 10 % korting. Je bent al donateur voor € 12,50 per jaar. Meer mag ook. Dat is een prima idee om dit mooie initiatief

voor eerlijke handel te steunen. De kaart is te koop in de winkel die speciaal voor de feestdagen feestelijk is aangekleed.

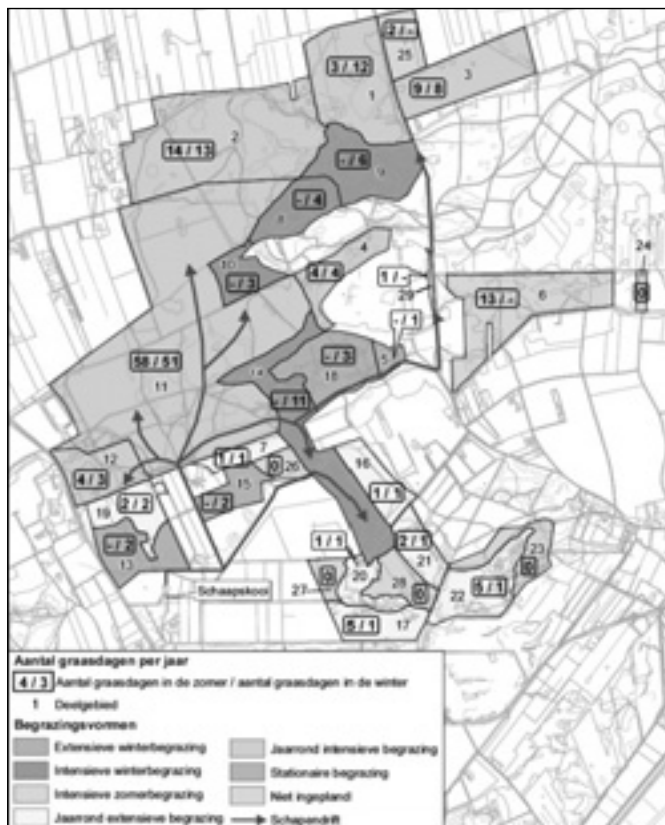
december 2022

De winter in!

We gaan de winter in. Maar dat betekent niet dat we het rustig aan gaan doen: ook in de winter draait ons 'begrazingsbedrijf' altijd door. Na de selectie van schapen en lammeren in september is de kudde nu weer op wintersterkte. De schapen zijn gedekt en gaan de hele winter door met de winterbegrazing. Wel voeren we ze vanaf begin oktober bij met hooi. Rond half februari gaat de lammerentijd in waarbij ze bij de kooi blijven om te lammeren en met extra biks aan te sterken voor een nieuw begrazingsjaar.

Begrazing volgens een plan

Iedere dag gaat de schaapskudde vanuit de kooi het Holtingerveld op. Dat is niet voor de lol of voor het mooie plaatje: de schapen moeten aan het werk! Ook kunnen ze niet gaan waar ze op dat moment zin in hebben, een uitgekiend begrazingsplan vormt de basis van de dagelijkse uitstapjes op de hei.

Deelgebieden

De begrazing met schapen neemt een belangrijke plaats in het beheer van Holtingerveld. Het Holtingerveld is een prachtig en vooral gevarieerd gebied. Met de begrazing heb je daarbij rekening te houden met de eigenschappen van verschillende te begrazen deelgebieden. En dat zijn er wel 24! Het maakt het ontwikkelen van een begrazingsplan geen eenvoudige zaak.

Dynamisch

In 2018 ontwikkelde een bureau in opdracht van de verschillende

terreineigenaren en de Holtinger Schaapskudde een tienjarenplan. Landschapsbeheer Drenthe verzorgde de projectleiding. In het plan is per deelgebied en terreineigenaar onderbouwd aangegeven wanneer en hoe lang de schapen er moeten grazen. Het plan is dynamisch. Hoewel je wel een aantal jaren nodig hebt om de effecten te zien, is het ook goed om het jaarlijks te monitoren en zo nodig bij te schaven.

Winterbegrazing

In het plan staat precies aangegeven hoe vaak de kudde in welke periode waar moet grazen. In oktober is de winterbegrazing weer ingegaan. Gebieden die vanwege de kwetsbare vegetaties niet in de zomerperiode begrazen kunnen worden, maar ook bos en stuifzand lenen zich voor winterbegrazing. Andere gebieden worden in de winter juist niet aangedaan of veel minder.

Geiten in een schaapskudde

Menigeen zal zich al afgevraagd hebben: wat zijn dat voor vreemde schapen? In de kudde lopen namelijk enkele Landgeiten. Er zijn momenteel twaalf Landgeiten die zowel in de kudde als in de drukbegrazing meelopen. Reden dat deze geiten aan de kudde zijn toegevoegd is dat geiten net even andere vegetatie eten dan onze schapen. Zo komen geiten net een etage hoger; ze gaan op hun achterpoten staan om blaadjes uit de bomen te eten. Ook eten ze jonge opslag die de schapen liever laten staan. Een mooie aanvulling voor de kudde dus!

Dank aan onze donateurs

Wij danken onze donateurs hartelijk voor hun steun aan de schaapskudde. Zonder jullie donatie kan de kudde niet bestaan. Ben je nog geen donateur? Meld je dan bij ons aan voor het doneeren van een jaarlijks bedrag voor de instandhouding van deze mooie kudde. Ook een eenmalige donatie is uiteraard van harte welkom!

Wandelen met je hond in de natuur

Samen wandelen in de natuur is fijn en voor de hond is niets fijner dan vrij rond kunnen rennen. Alleen heeft de vrijheid van de hond gevolgen voor andere dieren en mensen. Daarom gelden er regels in de natuurgebieden.

Hond aan de lijn

Alle honden hebben een jachtinstinct. Bijna alle dieren in de natuur zijn bang voor honden, ook als die 'niets doen'. Reeën, dassen en hazen slaan op de vlucht. Broedende vogels worden verstoord en als dat vaker gebeurt laten ze hun nest in de steek. Daarom moet je hond in de natuurgebieden aan de lijn. Sommige medebezoekers vinden een ontmoeting met een hond niet prettig en ook paarden kunnen schrikken. Houd daarom altijd rekening met andere bezoekers en zorg dat je hond afstand houdt tot andere mensen (houd de lijn kort als het druk is).

Hondenloslooprouten

Omdat het voor de hond toch fijn is als hij een stukje los kan rennen, zijn er in het Holtingerveld een paar loslooproutes. Op deze routes (aangegeven met een blauw bordje met een hond) mag de lijn los. Hiervoor geldt nog steeds dat we verwachten dat je je hond zo goed hebt opgevoed, dat hij op het pad blijft. En dat je de hond bij je roept als er andere recreanten in de buurt komen. Kom je toevallig de kudde tegen, lijn je hond dan altijd even aan.

Het Holtingerveld

Grondeigenaar zet schapen in voor onderhoud

Anders dan andere Natura-2000-gebieden heeft het Holtingerveld vele verschillende grondeigenaren. Naast Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Drents Landschap en Defensie zijn er drie particuliere eigenaren. Michiel Rutten is eigenaar van het kleinste stuk grond: het Uffelterzand, een gebied van 55 hectare grenzend aan de Kolonieweg. Michiel maakt voor het onderhoud van het gebied gebruik van de grazende krachten van de Holtinger Schaapskudde.

'Het Uffelterzand is een mooi gevarieerd gebied met verschillende hoogtes, zandduinen, water met de kamsalamander en andere diertjes, loof- en naaldbossen, heide en stuifzandgebieden. Het zal een jaar of tien geleden zijn geweest dat ik dit gebied achter mijn huis kocht van Defensie. De kudde liep er toen ook al, maar kon het met 200 schapen niet helemaal aan, waardoor een stuk heide al flink was dichtgegroeid. De afgelopen jaren is de kudde groter geworden en hebben ze al een flink stuk weer open gegeten.'

De begrazing gaat in nauw overleg. Aan de hand van het begrazingsplan en tussendoor overleg met herder Jelle komen de schapen een paar keer per jaar het Uffelterzand onderhouden. 'Ten opzichte van de nieuwe kooi zitten we in een uithoek van het gebied. De kudde doet er een uur, anderhalf uur over om hier naartoe te komen en weer terug te gaan naar de kooi. De graasdagen zijn dus vrij kort, maar doordat de kudde groter is, kunnen ze het toch goed bijhouden.'

Een probleem was dat de opslag van boompjes heel hard ging. Nu er een paar geiten bij de kudde zijn die zich daarover ontfemen is dat opgelost. Een andere uitdaging is het terugdringen van de Amerikaanse vogelkers. 'In het voorjaar eten de schapen dit niet. Pas in juni en juli is het eetbaar, maar dan is het al vrij groot geworden. Daarom komen nu vrijwilligersgroepen de boompjes knippen.'

Alle grondeigenaren van het Holtingerveld hebben met elkaar en met de Provincie en Prolander overleg over het gehele gebied. 'Grote onderwerpen stem je gezamenlijk af vanuit een gezamenlijke visie op het gebied. Met 'naaste buren' heb ik tussendoor onderling contact. Zo heb ik met een andere grondeigenaar bomen weggehaald aan de rand van onze twee heidegebieden aan de Kolonieweg om een corridor te realiseren voor vlinders.'

'De kudde is nu drie of vier keer geweest en zal volgens de planning dit jaar nog een paar keer komen. Tevoren heb ik dan met de herder overleg en vaak ga ik als ze er zijn ook nog even langs om te kijken en te overleggen. Zo komen we elk jaar een stukje verder in het beheer van dit prachtige gebied.'

Onze onmisbare krachten: Vrijwilligers

De Holtinger Schaapskudde kan niet bestaan zonder inzet van vrijwilligers. Naast de twee betaalde schaapherders gebeurt het runnen van de kudde volledig door een groep van momenteel 32 vrijwilligers. Van bestuurstaken tot het uitzetten van rasters, van het organiseren van activiteiten tot het zetten van koffie; zonder onze vrijwilligers was er geen Holtinger Schaapskudde. In deze nieuwsbrief lichten we drie vrijwilligers uit.

Cindy Guchelaar uit Hoogeveen

'Ik kwam in aanraking met de schaapskooi door een workshop vachtviltten die er werd gegeven. Dit was een erg leuke dag en mijn liefde voor het viltten is daar geboren. Toen ik een tijd later vachten ging halen om er thuis mee aan de slag te gaan, heb ik mijn hulp aangeboden als vrijwilliger. In eerste instantie om te helpen bij de workshops vachtviltten, maar na de eerste vrijwilligersbijeenkomst waren er ook nog wat andere werkzaamheden die ik leuk vind om te doen. Zo sta ik af en toe in de Ondernemerskooi om bezoekers informatie te geven over de kudde en om wat leuke schaap-gerelateerde spullen te verkopen. Het levert vaak mooie gesprekken en bijzondere ontmoetingen op.

Ik ben gemiddeld 1 à 1,5 dag per maand bij de schaapskooi. In de zomermaanden is dat iets meer dan in de wintermaanden. We hebben een gezellige groep vrijwilligers, waarbij ik me meteen thuis voelde. De schapen en de natuur zijn onze grote gemeenschappelijke delers. Daarnaast zijn er ook echte crea bea's die het ook leuk vinden om mooie dingen te maken van wol. Die we vervolgens weer kunnen verkopen in de Ondernemerskooi. Als vrijwilliger is er veel ruimte om taken te kunnen doen die je leuk vindt of daarin te leren. Het lijkt mij zelf nog leuk om bijvoorbeeld andere workshops met wol aan te kunnen bieden. Er is zoveel meer mogelijk met wol, mooi om daar ook andere mensen enthousiast voor te maken!

Fons Koopman uit Havelte

'Ongeveer een jaar geleden werden er vrijwilligers gevraagd na ingebruikname van de Ondernemerskooi. Met jarenlange ervaring in de voetbal- en hockeykantine in mijn vorige woonplaats wilde ik wel eens kijken hoe dat is bij een schaapskudde. Ik ben beheerder van het gebouw. Marrie regelt vanuit het bestuurssecretariaat de invulling, ik doe de praktische kant. En dat gaat best leuk. Steeds meer mensen maken van de mogelijkheid gebruik om te gaan schapendrijven, om een cursus vachtviltten te doen, mensen huren de ruimte voor een feestje, verenigingen en bedrijven gebruiken het voor vergaderingen. Ik zorg ervoor dat alles op rolletjes loopt. Voor de catering werken we samen met lokale ondernemers zoals brasserie OER en Total More Partyservice.

Het aantal uur dat ik draai is verschillend. De ene week zijn er drie of vier activiteiten, de andere week is er minder te doen. De vaste gebruikers redden zich prima zelf, dan hoef ik alleen bij het begin en het einde aanwezig te zijn. Ik woon in de buurt dus dat gaat prima. Het werken bij de schaapskooi is leuk, zeker zoals ze dat hier doen met de Ondernemerskooi. Ik zie nog veel meer mogelijkheden zoals scholen die het kunnen gebruiken voor de beleving van de kudde. Ik zou nog wel wat meer reuring willen bij de kooi. Zo zouden we de ondernemerskooi wel vaker open willen hebben. Daar kunnen we nog wel vrijwilligers voor gebruiken, bijvoorbeeld om op zaterdag en zondag bezoekers te kunnen informeren over de kudde en het Holtingerveld en om het winkeltje te bemensen.'

*'De uitdaging: voorzie om 8.30 uur 's ochtends
500 mountainbikers van een kop koffie als
de stroom is uitgevallen en de sleutel
van de meterkast spoorloos is.'*

Inna Westerveld uit ...

'Ik doe dit vrijwilligerswerk sinds 2017. Het zijn mooie schapen in een prachtige entourage met een fijne sfeer. Er werken leuke mensen, iedereen is vrij en open. Ik sta in het winkeltje en organiseer mee met activiteiten. De kerstviering in de lammerenkooi vond ik altijd geweldig, met bankjes van balen stro met deken-tjes en vachtjes en mooie muziek- en toneelvoorstelling. Ook het Kraomschudden en het Schaapscheerdersfeest, evenementen die passen bij de kudde en het seizoen, dat vind ik leuk. Het is wel jammer dat we aan steeds meer regels gebonden zijn waardoor we de afgelopen tijd activiteiten op een lager pitje moesten zetten. Zo zijn er voor grotere activiteiten veel meer mensen nodig voor bijvoorbeeld EHBO en op de parkeerplaats. Ook de kosten gaan door die regels omhoog en dat is wel jammer.

Zeker na coronaperiode waarin je een paar jaar weinig mensen hebt gezien sta ik graag in het winkeltje. Je hebt veel contact met altijd enthousiaste bezoekers van de kooi. Je informeert ze over

de schapen en over het gebied, ook al weet ik over dat laatste nog niet zo veel. Maar er is een mooie informatiefilm en ik verwijs de mensen graag door naar de herder op de hei. Het mooiste is iedere dag de binnenkomst van de kudde. Dat vinden de bezoekers een machtig gezicht.'

Meehelpen als vrijwilliger?

Wil jij meehelpen in onze gezellige groep vrijwilligers?

Neem dan contact op met het secretariaat via

secretariaat@deholtingerschaapskudde.nl

of tel: 06 33 42 31 09.

Nieuws uit de Ondernemerskooi

De prachtige ruimte naast de schaapskooi voorziet duidelijk in een behoefte: de Ondernemerskooi is dit jaar al twintig keer verhuurd voor feestjes en verjaardagen en veertig keer voor vergaderingen en workshops. Verder is de 'kooi' gebruikt bij onze eigen activiteiten en activiteiten van derden zoals de IJssellandrally, de Verrekijker Demodag, de Sprookjestuinen van Drenthe, AH ABE Parel van Drenthe MTB-toertocht, een activiteit van Hogeschool Drenthe en Run Forest Run. En het jaar is nog niet voorbij: er staan nog zeker 15 verhuuractiviteiten in de planning.

In de winkel: leuke tassen

In de ondernemerskooi is een kleine winkel met producten met het thema schap. Vooral de gelooide schapenvachten zijn erg gewild bij bezoekers, maar ook de kussens en canvasschilderijen met foto's van ons Drentse Heideschaap worden graag gekocht. Hulpherder Judith maakte voor in de winkel prachtige nieuwe tassen. Om plaats te maken voor al dat moois gaan de 'oude' tassen weg voor een zacht prijsje. Voor 15 euro heb je al een zo'n prachtige tas.

Leuke cadeautip voor de decembermaand!

De winkel heeft geen vaste openingstijden, maar is geopend bij evenementen en activiteiten. Heb je belangstelling voor een tas of een ander leuk product uit de winkel? Stuur dan een mail naar het secretariaat via secretariaat@deholtingerschaapskudde.nl of tel: 06 33 42 31 09. De opbrengst van alle producten uit de winkel komt geheel ten goede aan onze kudde.

Extra donatie

Help de schapen de winter door

In de winterperiode is er in de natuur weinig voedsel voor de dieren te vinden. Alle schapen en vooral de dieren die lammeren krijgen moeten dan worden bijgevoerd.

Het bijvoeren van één schap in de wintermaanden kost ongeveer € 50,00 aan hooi en biks. Voor een kudde van meer dan 350 schapen is dat een grote kostenpost. Help daarom eenmalig een of meer schapen de winter door.

Maak € 50,00 (of een veelvoud hiervan) over op bankrekeningnummer NL88 RABO 0363302077 t.n.v. Stichting Holtinger Schaapskudde onder vermelding van: Ik help een schap de winter door!

De Kudde van Ondernemers

In 2016 is de Kudde van Ondernemers opgericht met ondernemers die de Holtinger Schaapskudde steunen met jaarlijks 250 euro. Om dit uit te dragen is naast de schaapskooi een prachtig en steeds groeiend kunstwerk ontwikkeld met schapen van cortenstaal. De Kudde van Ondernemers startte in 2016 met 18 schapen. Inmiddels 'lopen' er 60 schapen in het kunstwerk onder begeleiding van een eveneens cortenstalen herder. Niet alleen ondernemers uit Westerveld, maar ook bedrijven buiten onze gemeentegrenzen lopen mee. Een fantastische ondersteuning voor de stichting en een prachtige verbinding van ondernemers.

Uitgelicht

Een schaap uit onze Ondernemerskudde

B&B de Ster van Dwingeloo

Een van de bedrijven die deel uitmaakt van de Kudde van Ondernemers is B&B de Ster van Dwingeloo. Eigenaren Marco Dekker en Arina Boers sloten zich in 2017 aan bij de Kudde.

'We kwamen in aanraking met de schaapskooi toen we in 2017 net als de Holtinger Schaapskudde meewerkten aan het tv-programma Boomhut XXL. We vonden de Kudde van Ondernemers een leuke ludieke actie om donateurs te werven. Uiteraard doen we het voor het in stand houden van de kudde in het prachtige gebied, maar we vinden het ook leuk dat je er iets tastbaars voor terug krijgt, dat je 'ons schaap' daar nu tegen kunt komen.

Zelf kregen we een klein cortenstaalschaapje mee naar huis. Die staat nu vanuit de binnentuin van onze B&B uit te kijken over de weilanden waar af en toe ook collega-schapen lopen. In onze B&B hebben we vorig jaar een thema-appartement gebouwd met het thema schapen. In appartement 'De Schaopestee' slaap je tussen de schapen, met twee wanden bedekt met foto's van een levensgrote Holtinger Schaapskudde.

De schaapskooi is een mooie toeristische trekpleister. Naast de twee schaapskooien bij ons om de hoek op het Dwingelderveld verwijzen we onze gasten ook altijd graag naar het Holtingerveld

voor een kijkje bij de hunebedden, de schaapskooi en het oorlogsverhaal. Het is een prachtig natuurgebied, zeer aantrekkelijk voor onze gasten.

We zijn als ondernemer zeer hartelijk ontvangen bij de stichting. Ze doen echt hun best om ondernemers te betrekken. Zo hebben ze voor de bouw van de Ondernemerskooi veel lokale bedrijven betrokken. Daar kunnen anderen nog wat van leren. We voelen ons betrokken en hopen nog lang in de Kudde van Ondernemers te kunnen rondlopen.'

Word ook onderdeel van de Kudde van Ondernemers. Wil je als bedrijf ook een bijdrage leveren aan de instandhouding van onze schaapskudde én deel uitmaken van de fantastische Kudde van cortenstaal? Voor 250 euro per jaar 'loop' je mee in deze kudde. Je krijgt bovendien een mini-exemplaar mee naar je bedrijf om je steun voor de kudde uit te dragen.

Activiteiten

17 december

Kudde brengt een bezoek aan de Kerstmarkt in Havelte

17 december

Lichtjeswandeling voor kinderen op de Holtinger Poort, georganiseerd door Brasserie OER.

10 april 2023

Tweede paasdag: Kraamschudden bij de schaapskooi

Kijktip

Combineer een wandeling door het Holtingerveld met een kijkje bij de schaapskooi. Doe dat 's ochtends rond 9.30 / 10.00 uur bij het vertrekken van de kudde naar de hei of rond 16.30 / 17.00 uur (of in de winter voor het donker) bij terugkomst in de kooi. Een mooi plaatje gegarandeerd!

december 2022

Herdersblog:**Paula Wijtmans: 'Het is zó genieten!'**

Paula Wijtmans heeft al 20 jaar ervaring als vrijwillig (hulp)herder bij verschillende kuddes. Tot voor kort deed ze dit één dag in de week naast haar baan als manager in de gezondheidszorg. Toen ze haar baan verliet besloot zij de opleiding tot schaapherder te volgen. Momenteel loopt ze stage bij de Holtinger Schaapskudde.

'Ik was in mijn werk vooral met mensen bezig en zat heel veel achter de computer. Dan is het mooi om één dag in de week de hei op te gaan. Dat was mijn compensatie. Toen ik stopte met mijn baan besloot ik naar mijn hart te luisteren: ik wilde meer gaan herderen.'

Paula ging studeren aan de enige officiële mbo-opleiding in Nederland om Schaapherder te worden in Velp. 'Hier wordt een nieuwe generatie schaapherders opgeleid. Er is aandacht voor natuurbeheer, ondernemerschap, communicatie en natuurlijk het schaap. Omdat ik al veel ervaring had, kon ik instromen in het tweede jaar van de driejarige opleiding. Je combineert tijdens deze opleiding werken met leren en doet veel praktijkervaring op bij verschillende kuddes. Ik zit nu in het tweede jaar waarbij ik een dag in de week naar school ga en twee dagen stageloopt bij de Holtinger Schaapskudde.'

'Ik leer tijdens de studie over hoe begrazing in elkaar zit, ik leer over de flora en fauna, over de verzorging van de schapen, over

terreintypes en verschillende manieren van begrazing. Het mooie is dat ik nu met andere ogen kijk naar alles wat ik tijdens een dag op de hei tegenkom. Het Holtingerveld is een heel gevarieerd gebied met verschillende terreineigenaren. Met hun verschillende wensen en eisen is er ook een uitgebreid begrazingsplan. Dat is voor mij ontzettend boeiend om te zien en te volgen en de effecten te zien in de natuur: Het pijpenstrootje bijvoorbeeld is de afgelopen jaren al flink aangepakt.

Anders dan de meeste schaapherders werkt Paula niet met de Border Collie maar met twee Australische Working Kelpies: Ned van 5 jaar en Ash van 16 maanden. 'Dit ras heeft een ander karakter en een iets andere werkcapaciteit. De honden hebben een zelfwerkend vermogen en dus niet veel aansturing nodig. Je hoeft ze geen opdracht of commando te geven; als ze zijn ingewerkt werken ze voor een groot deel zelfstandig. Het zijn ook heel fijne, sociale honden voor thuis.'

'Het mooiste aan het vak van schaapherder is de vrijheid, de beleving om met de schapen en de honden in de natuur samen te werken. Je gaat de hei op onder alle omstandigheden, dat is wat mij aantrekt. Het is zó genieten!'

Eikeltijd

Wist je dat de schapen in de herfst de kolder in de kop krijgen? Ze zijn namelijk verzot op eikels! Met de vele eiken en dus vallende eikels op het Holtingerveld is de kudde dan ook minder gemakkelijk bij elkaar te houden en willen ze niets anders dan eikels eten. Ze rennen van de ene eikenboom naar de andere voor dit favoriete maaltje. Helaas is het eten van te veel eikels niet gezond, zeker niet als ze nog groen zijn. Het is dus jaarlijks een aardige klus voor de herders om de kudde in de eikeltijd in bedwang te houden.

Van het bestuur

Na het vertrek van voorzitter en bestuurslid Duco Heun is het bestuur op zoek gegaan naar nieuwe bestuursleden. Onlangs is Jelmer Cleveringa toegetreden tot het bestuur. Een waardevolle aanvulling voor de Holtinger Schaapskudde!

Jelmer is een ervaren adviseur bij ARCADIS op het gebied van kustmorfologie en bescherming tegen overstromingen. Hij is Geoloog en gepromoveerd op Sedimentologie. Hij woont al meer dan 15 jaar met zijn gezin in Havelte en voelt het Holtingerveld aan, als zijn achtertuin. Jelmer erkent dat dit unieke natuurgebied alleen in haar huidige vorm bewaard blijft door het goed te beheren, waarin de Schaapskudde een belangrijk aandeel in. Hij wil hier graag een actieve bijdrage aan leveren. Ook sluit het goed aan op zijn expertise en interesses.

De schaapskudde wordt mede in stand gehouden door de Provincie Drenthe en de Gemeente Westerveld

www.deholtingerschaapskudde.nl

blz 6 van 6

Onze hoofdsponsors:

**ABE.HAVELTE
BROUWER**

OOK IN 2023 ZIJN WE U GRAAG WEER VAN DIENST!

WIJ WENSEN U PRETTIGE FEESTDAGEN EN
EEN GEZOND EN GELUKKIG NIEUWJAAR

Stotijn
notariaat & mediation
Uw notaris in de regio. Waarvan akte...!

T: de Wijk 0522 - 440 473

info@stotijnnotariaat.nl | www.stotijnnotariaat.nl

Het Hunehuis zoekt aanvulling!

Het Hunehuis in Darp is een natuurvriendenhuis, onderdeel van het NIVON, en is prachtig gelegen! Het biedt -dankzij veel betrokken vrijwilligers- voor gasten een vakantie, weekend/midweek of activiteit.

Voor het beheer en het onderhoud zijn steeds nieuwe vrijwilligers nodig. Nu zoeken we vooral een voorzitter, mensen voor de kookgroep, de techniek en voor het onderhoud van de accommodatie, zowel binnen als buiten.

Meer info? Kijk op Hunehuis.nl en/of neem contact op met Doky Verhagen (06 54607912) of Martha Baede (06 44620827)

Geef de tegemoetkoming energiekosten aan wie het echt nodig heeft

Armoede, opeens is dit ook een thema in Nederland. Door de torenhoge inflatie komen steeds meer mensen in de problemen. De fors gestegen energieprijzen maken het er niet beter op. Om u een beeld te geven: volgens schattingen leven in 2023 ruim 800.000 mensen in ons land onder de armoedegrens, onder wie ruim 200.000 kinderen. Het aantal aanvragen bij de voedselbank is nog nooit zo hoog geweest.

Tijd om in actie te komen. Dit doen wij als diaconie van de protestantse kerk te Havelte e.o. graag samen met u. Wij helpen als diaconie mensen in acute nood, door in samenwerking met de voedselbank voedselpakketten te maken en die in heel Westerveld uit te delen. Natuurlijk helpen we ook andere mensen zowel regionaal als landelijk, zoals de Kleding en Speelgoedbank Westerveld, Amnesty international, Kika, Edukans, St. Alzheimer en ga zo maar door. Met onze steun kunnen wij een groot aantal mensen helpen in wat voor vorm dan ook.

Rond deze tijd ontvangt u van de overheid 2 keer een bedrag van € 190,00 als tegemoetkoming in uw

energiekosten. Misschien heeft u dit zelf broodnodig, maar misschien ook niet. In dat geval vragen wij u vrijmoedig om solidair te zijn met mensen die niet langer kunnen rondkomen en met (een deel van) dit bedrag bij te dragen aan de projecten van de diaconie.

U kunt uw gift overmaken via rekeningnummer NL57 RABO 0363 3545 30 t.n.v. de diaconie van de Protestantse gemeente Havelte.

Alvast bedankt voor uw gift en betrokkenheid.

Diaconie van de Protestantse gemeente Havelte
Bernard Berman (penningmeester)

Annerie Kremer Uitvaartzorg

(0522) 24 50 21

www.kremeruitvaartzorg.nl

Zondag 11 december Wereldlichtjesdag inloop 18.30 uur
De Poort, Zomerdijk 10a Meppel

Nieuwe wijkagent; Bart Neef

Nieuwe wijkagent voor Havelte, Havelterberg, Darp, Wapserveen, Uffelte

Per 1 september 2022 ben ik de nieuwe wijkagent.

Met veel zin ben ik begonnen aan mijn werkzaamheden als wijkagent. "Als wijkagent ben ik in de wijk te vinden. Ik wil graag aanspreekbaar zijn voor de mensen, want zij weten als geen ander wat er speelt en leeft in hun wijk. Zij zijn de ogen en oren van de politie."

U als bewoner, kan met structurele problemen en wijkgerelateerde vragen bij mij terecht. Ik voer mijn werkzaamheden uit vanaf het basisteam Zuidwest Drenthe (Meppel). Ik ben te bereiken via het telefoonnummer 0900-8844. Ook kunt u mij rechtstreeks mailen via www.politie.nl. Bel voor spoedgevallen met 112.

Taken wijkagent

De wijkagent is verantwoordelijk voor de totale politiezorg binnen zijn wijk. Hij richt zich op de aanpak

van sociale problemen, maar ook op zaken als overlast, criminaliteit, milieu en verkeer. In samenwerking met collega's van de surveillancedienst, recherche, milieu en jeugd werkt de wijkagent voortdurend aan het verbeteren en vergroten van de veiligheid in uw wijk of buurt. De wijkagent onderhoudt contact met externe partners, zoals de gemeente en maatschappelijke organisaties. Met deze organisaties worden problemen besproken en wordt overlegd hoe deze adequaat aangepakt kunnen worden, en door wie. Ook dan is informatie uit

de buurt van essentieel belang. Heeft u vragen, tips of opmerkingen over de veiligheid in uw buurt of wijk, neem dan gerust contact op met mij. Ook heb ik in de oneven weken een inloop uur van 15.00 tot 16.00 uur in de Veldkei.

Kijk op www.politie.nl

Op www.politie.nl, onder het kopje Mijn buurt, vindt u alle informatie over uw wijk en de wijkagenten die in uw wijk actief zijn.

Prachtige nostalgische kalender van de HVH te koop

De Historische Vereniging Havelte en omstreken heeft een prachtige nostalgische kalender te koop.

Op de kalender staat van een markante plaats in alle dorpen van de voormalige gemeente Havelte een foto van de oude situatie en van de huidige situatie. De kalenders zijn op een prachtig papiersoort gedrukt en met een ringband gebundeld. De HVH is erg trots op het resultaat en zij hoopt dat velen deze kalender zullen aanschaffen. De kalender is te koop bij alle bestuursleden, maar ook bij warenhuis Bruggeman aan de Brink in Havelte. Verder is er de mogelijkheid

om tijdens openingstijden van 'de Spikerhof' een kalender te verkrijgen. De eerstvolgende mogelijkheid is vanaf 7 januari 2023 op de zaterdagmiddag van 13.30 uur tot 16.00 uur, eens per 14 dagen. Op de kerstfair, die afgelopen week werd gehouden in Wapserveen, waren de reacties ook zeer positief over de mooie uitvoering van deze kalender. Meerdere personen kochten de kalender. www.historischevereniginghavelte.nl.

'Keien' van foto's

De gezellige en druk bezochte kerstmarkt rond de Brink in Havelte.

Foto's: Han de Kruyf

Wij bedanken alle schrijvers van de artikelen die De Kei zo aantrekkelijk maken, maar natuurlijk ook de adverteerders die het uitgeven van De Kei mogelijk maken. Wij hopen in 2023 weer op uw medewerking te kunnen rekenen.

De eerste Kei van 2023 verschijnt op 11 januari.

DrukkerijKleen
Ontwerp | Druk | Print | Reclame

Noteboomstraat 68
7941 XA Meppel

T 0522 255449
drukkerij@kleen.nl

www.kleen.nl

**Fijne
Feestdagen**

Concert De Liesterkrallen

In de sfeervolle, eenwenoude Clemenskerk in Havelte was zondagmiddag 18 december eindelijk weer een Kerstconcert van Vrouwenkoor De Liesterkrallen. Het programma was heel afwisselend, met korte blokjes van telkens een paar liedjes kon het publiek horen, dat de "Krallen" de

coronatijd goed doorstaan hebben.

Er was een kort optreden van twee solisten en ook twee fluitisten lieten zich horen. Het koor mag dan al even meegaan, het blijft zich vernieuwen, dat blijkt maar weer. Voor het eerst in de geschiedenis van het koor durfde dirigent Martin Glas een samenzang met het publiek aan, misschien was het even wennen, maar de canon van het Alleluia van Mozart toverde menig glimlach op de gezichten van koorleden én bezoekers. Dat mag gerust vaker!

Natuurlijk ontbraken de kerstklassiekers niet, zoals de Drummer Boy, ondersteund door een echte drummer en O Holy Night. Nieuw in het repertoire was De noche iremos, waar sommige luisteraars kippenvel van kregen, zo mysterieus gezongen van fluisterzacht naar dynamisch hard. Donna Nobis Pacem leverde hier en daar tranen in de ogen op, zo wondermooi. Net als het Ave

Kerstconcert van De Liesterkrallen
foto: Jeroen Hilhorst

Maria, prachtig in duet gezongen door dirigent en pianiste.

Terecht beloonden de meer dan honderd aanwezigen de zangeressen met een klaterend applaus.

Gemeente Westerveld ontvangt antwoord van minister Van der Wal

Op 25 oktober jl. stuurde het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westerveld een brief aan het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In deze brief uitte het college haar zorgen over de aanwezigheid van de wolven en de gevolgen die dit heeft voor de leefbaarheid in de gemeente. Onlangs ontving het college van de minister voor Natuur en Stikstof, Christianne van der Wal-Zeggelink, een reactie op deze brief.

Wij delen hierbij de inhoud van die brief:

"Bedankt voor uw brief van 25 oktober 2022, gericht aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de heer Adema. Het natuurbeleid en dus ook beleid rondom de wolf valt onder de verantwoordelijkheid van mij, de minister voor Natuur en Stikstof. Daarom beantwoord ik uw brief. In uw brief beschrijft u de zorgen van de inwoners van uw gemeente over de komst van de wolf en de onrust die hierdoor is ontstaan. Rondom de wolf spelen meerdere belangen die op elkaar ingrijpen. Ik ben me bewust van de angst die leeft bij dierhouders en burgers over de aanwezigheid van een toenemend aantal wolven in Nederland. Die angsten neem ik heel serieus en ik wil helpen om die weg te nemen. Tevens is er het feit dat het toenemend aantal wolven goed is voor de biodiversiteit in Nederland. De wolf is een inheemse soort die uit zichzelf naar Nederland is teruggekeerd en in staat blijkt om in aantal toe te nemen. De wolf is een

verrijking van de Nederlandse natuur. Veel mensen zijn enthousiast over de terugkeer van deze soort. Ik heb een verantwoordelijkheid voor de natuur in Nederland en wil helpen om deze verrijking van onze natuur te behouden. Helaas zijn er ook de gevallen waarbij vee wordt gedood door een wolf. Wolven kunnen inbreuk maken op de eigendom van dierhouders wanneer zij dieren doden. Tegelijkertijd is er de verplichting voor dierhouders om hun vee te beschermen. Met goede beschermende maatregelen kan de wolf weggehouden worden van vee. Hier kan meer mee gedaan worden. Uw verzoek voor extra budget voor de provinciale regeling 'voorkomen schade door wolven' kan ik echter niet honoreren. Het natuurbeleid is gedecentraliseerd naar de provincies en financiering van beschermende maatregelen is een provinciale bevoegdheid. De financiering van provincies door het Rijk vindt plaats via het Provinciefonds. De besteding van deze middelen wordt door de provincies bepaald.

Voor mij is op dit moment uitgangspunt dat we manieren vinden om samen te leven met de wolf in een klein land waardoor wolf en mens en de dieren die gehouden worden door de mens dicht op elkaar leven. Ik zal op korte termijn met de Raad voor de Dierenaangelegenheden (RDA) in gesprek gaan om hen te vragen de maatschappelijke dialoog over de wolf vorm te geven. Ook wil ik de RDA vragen om op basis daarvan advies te geven over hoe we in Nederland kunnen samen leven met de wolf en wat daarvoor nodig is. Op 5 december breng ik een werkbezoek aan een schapenhouder in de provincie Drenthe. Bij dat bezoek zal ik ook met betrokkenen spreken over de wolf en hoe we de drie belangen, nl de angst, de bescherming van de wolf en de schade die de wolf kan berokkenen en waar u over spreekt in uw brief, goed samen kunnen brengen.

In Europees verband wordt regelmatig gesproken over de angst, de zorg en het verdriet die ook gepaard kunnen gaan met de aanwezigheid van de wolf. Een wijziging van de beschermde status van de wolf in de Europese regelgeving is echter op dit moment, zowel voor Nederland als voor de Europese Commissie, niet aan de orde."

Kerst

Het is aan het eind van de middag, op een koude eerste kerstdag. Na een wandeling in de frisse buitenlucht zitten we met een kop warme chocolademelk met slagroom aan tafel, als mijn telefoon gaat. Het is een half uur rijden naar het verzorgingshuis waar de moeder is overleden van de dame die zojuist belde. Als ik daar aan kom rijden, twinkelt de kerstboom in het donker. Ik word de kamer binnengelaten, waar ik twee zussen ontmoet.

Ze geven me een hand en pakken vervolgens elkaars hand weer, terwijl ze blijven staren naar hun overleden moeder. Dan draaien ze zich opeens tegelijkertijd om en kijken me verwachtingsvol aan. 'Help je ons op weg? We willen zelf onze moeder wassen en aankleden'. De andere zus begint vast wat spulletjes te verzamelen. Mijn ondersteuning is nagenoeg niet nodig. Het gaat bijna als vanzelf. En terwijl ze hun moeder verzorgen beginnen ze te vertellen over haar: niet altijd een gemakkelijke vrouw. Toen Alzheimer zijn intrede deed namen ze steeds een beetje meer afscheid van haar. Met een diepe zucht zegt de jongste dochter: 'Maar het heeft ook veel gebracht hoor.' Ik kijk haar vragend aan en ze vertelt verder: 'Daar kon mijn moeder natuurlijk niets aan doen. Maar het gaf zó de gelegenheid haar opnieuw te leren kennen, haar te vergeven en opnieuw van haar te houden.'

Ik voel zoveel oprechtheid in deze woorden. Ze bevestigt ze met de liefdevolle manier waarmee ze de witte haardos van haar moeder in model brengt. 'The finishing touch,' fluistert haar zus, terwijl ze een flinks spray van haar moeders favoriete parfum spuit. Dan zien we de koplampen van een auto in het donker. De kist voor Moeders arriveert en samen leggen we haar er in. De zussen doen een stapje achteruit. 'Haar gezicht lijkt ontspannen en trots,' zegt de ene. De ander vult aan: 'Dat zijn wij op haar.' We staan nog even met elkaar rondom de kist van hun moeder en nemen dan afscheid. Een afspraak voor de volgende dag is gemaakt.

Als ik mijn auto weer instap, kijk nog even naar de twinkkelende lichtjes van de kerstboom.

Dan rijd ik het donker in. Een bijzondere levensles wijzer.

Omega
uitvaartzorg

Verbinden in loslaten

*Met oprechte aandacht, tijd en zorgzaamheid
samen vorm geven aan een passend afscheid.*

Voor het melden van een overlijden
dag en nacht bereikbaar:

06 - 827 828 55

Susanne Oomkens - Havelte

www.omega-uitvaartzorg.nl

contact@omega-uitvaartzorg.nl

Voor al uw
rietdekkerswerken

Egginkstraat 26
7975 PH Uffelte

Tel. 0521 344328
06 50556759

www.rietdekkersbedrijf-lugtmeijer.nl

KLEINSCHALIG KINDERDAGVERBLIJF
met alle aandacht voor uw kind.

Flexibel, vertrouwd, een tweede thuis.

Dagopvang en Buitenschoolse opvang mogelijk
informeer vrijblijvend naar de mogelijkheden.

Linthorst Homanstraat 22
7973 KG DARP
06 22 14 97 84

www.kdv-bso-darp.nl
info@kdv-bso-darp.nl